

Rīgas Valda Zālīša sākumskolas

Karjeras izglītības programma

2022

KOMPETENČU PIEEJAS PAMATPRASMES KARJERAS IZGLĪTĪBĀ

Caurviju prasmes ietver nozīmīgus skolēna darbības kognitīvos, afektīvos un sociālos aspektus, kas attiecas uz visiem cilvēka darbības virzieniem. Karjeras izglītības saturs un būtība balstās šādās prasmēs:

- Kritiskā domāšana un problēmrisināšana;
- Jaunrade un uzņēmējspēja
- Pašvadīta mācīšanās;
- Sadarbība;
- Pilsoniskā līdzdalība;
- Digitālās prasmes.

KARJERAS VEIDOŠANAS ASPEKTI

Karjera ir cilvēka resursu efektīva izmantošana dzīves mērķu sasniegšanai, cilvēka mērķtiecīga darbība savu kompetenču pilnveidei un izaugsmei visa mūža garumā, nepārtraukts mācīšanās un attīstības process.

Karjeras attīstība ir indivīda personīgās dzīves, mācību un darba vadības process mūža garumā, ir nepārtraukts process, kura gaitā cilvēks izmanto informāciju par sevi un apkārtējo pasauli, analizē un pielieto to, lai izvēlētos savu nodarbošanās jomu un pēc tam jau konkrētu profesiju.

Karjeras izglītība ir plānots pasākumu, kursu un programmu nodrošinājums izglītības iestādēs, lai palīdzētu izglītojamajiem attīstīt prasmes savu interešu, spēju un iespēju samērošanā, savu karjeras mērķu izvirzīšanā, karjeras vadīšanā; sniegtu zināšanas un izpratni par darba pasauli, tās saikni ar izglītību, par karjeras plānošanu un tālākizglītības iespējām, kā arī nodrošinātu efektīvu dalību darba dzīvē.

Karjera ir personības mērķtiecīgs, jēgpilns visas dzīves gājums, kurā summējas visas indivīda dzīves lomas, brīvā laika aktivitātes, mācības un darbs.

Izvēloties savas profesionālās karjeras virzienu un profesiju, jāņem vērā trīs būtiski nosacījumi:

- lai profesija būtu interesanta un saistoša,
- lai profesija atbilstu spējām,
- lai varētu atrast darbu šajā profesijā.

Plānojot savu personīgo dzīvi, veidojot profesionālo karjeru un izvēloties profesiju, ir svarīgi saprast, ko pats cilvēks **GRIB**, **VAR** un ko **VAJAG** sabiedrībai.

GRIBU —tās ir cilvēka intereses, vēlmes, centieni, būtiskais dzīvē un darbā.

Iespējams, ka, nosaucot visas savas intereses, vēlmes, nodarbošanos, kas saista, patīk un ko gribētos darīt, būtu ļoti garš saraksts. Daudziem izglītojamajiem ir plašs interešu loks, un ir visai grūti izšķirties, kuru no savām interesēm izvēlēties profesionālajai realizācijai, bet ko atstāt kā vaļasprieku. Lai pieņemtu pareizo lēmumu, nepieciešams izzināt potenciālās darbības virziena/profesijas saturu, darba pienākumus un apstākļus.

VARU —tās ir cilvēka prasmes, zināšanas, spējas, īpašības, stiprās puses, kā arī veselības stāvoklis, —visas profesionāli nozīmīgās īpašības. Kad ir noskaidrotas profesionālās intereses, svarīgi saprast, vai indivīdam piemīt šīm interesēm atbilstošas spējas. Spējas vispilnīgāk atklājas un attīstās tieši darbībā —mācībās vai jau praktiskajā darbā.

VAJAG —tās ir profesijas un kompetences, kas konkrētajā vietā un laikā darba tirgū ir pieprasītas, tātad —kādi speciālisti un kādas kompetences ir nepieciešamas tagad un tuvākajā nākotnē; tāpēc, izglītojamajam izvēloties izglītības virzienu, ir jāuzzina, kādas zināšanas un prasmes (kompetences) var apgūt, mācoties/ studējot vienā vai otrā programmā arodskolā, tehnikumā, koledžā, augstskolā, kuru piedāvā izglītības iestādes. Jāapzinās, ka mainās pašas profesijas, to saturs un attiecīgi arī kompetences konkrēto darba uzdevumu veikšanai, tāpēc ir jābūt gatavam

arī turpināt mācīties. Pašiem jāpilnveido sava garīgā pasaule un vide sabiedrībā. Ikvienam cilvēkam ārpus darba un ārpus ģimenes ir nepieciešams laiks, kuru veltīt sevis bagātināšanai, pilnveidošanai un attīstībai.

Karjeras vadības prasmes

Nodrošināt izglītojamiem iespējas nepārtraukti uzlabot savas prasmes un apgūt jaunas kompetences. Lai pielāgotos mainīgajām darba tirgus vajadzībām un uzņēmumu konkurētspējai, ir jāspēj ātri reaģēt darba vides mainīgajos procesos, radot efektīvu rezultātu. Ilgstoša mācīšanās ir tieši tas, kas mūsdienās ir kļuvusi par galveno faktoru konkurences izturēšanā un veiksmē.

Lai noturētos darba tirgū, indivīdam ir pašam jāklūst par savu karjeras resursu un darba vides procesu vadītāju. Ja indivīds (kā jauniešs, tā arī pieaugušais) nav apguvis karjeras vadības prasmes, viņš arī nespēj īstenot savas personīgās dzīves un savas karjeras veiksmīgu virzību.

Attīstības iezīmes	Karjeras vajadzības
1.-4. klase	
✓ Nepieciešama uzmanība un uzslavas ✓ Piemīt neierobežota enerģija ✓ Nespēja nošķirt iedomu pasauli no realitātes ✓ Nepieciešama pašapziņas veidošana	✓ Atšķirt darbu no spēles ✓ Identificēt dažādus darba veidus ✓ Piedalīties dažādās aktivitātēs (veidi) ✓ Zināt, kā pieņemt lēmumus ✓ Apgūt pozitīvu attieksmi pret darbu
5.-6. klase	
✓ Daudz patstāvīgāki, zinātkāri, bet nav gatavi plānot ✓ Saprot piederības grupai nozīmi ✓ Var uzņemties vairāk atbildības ✓ Plašs interešu vērēns ✓ Var patstāvīgi domāt, tomēr viegli ietekmējami ✓ Strauju fizisko pārmaiņu ietekme uz kognitīvajām spējām un personības iezīmēm ✓ Vēlme iegūt patstāvību, neatkarību no vecākiem.	✓ Apzina savas stiprās un vājās puses, intereses un spējas ✓ Raksturo savus pienākumus mājās un skolā, saista tos ar sabiedrībā sastopamiem darbiem ✓ Raksturo, cik darbs ir nozīmīgs un sasniedzams visiem cilvēkiem ✓ Raksturo, kā personīgie uzskati un vērtības ietekmē lēmumu pieņemšanu ✓ Apraksta spējas, kuras ir nepieciešamas dažādu darbu veikšanā ✓ Demonstrē prasmes, kādas nepieciešamas

KARJERAS IZGLĪTĪBA

Karjeras izglītības mērķis - organizēt izglītības saturu un izglītības ieguves procesu, nodrošinot izglītojamajam pašizpēti, karjeras izpēti un karjeras plānošanai un vadīšanai nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi, radīt pamatu savlaicīgu, apzinātu un ar iespējām līdzsvarotu personīgo lēmumu pieņemšanai par turpmāko izglītību.

Karjeras izglītība ir harmoniski jāintegrē visā izglītības procesā, lai nodrošinātu plānotu un pēctecīgu pasākumu kompleksu, kas palīdzētu jauniešiem noteikt savas karjeras izglītības vajadzības, apzināti izvēlēties līdzekļus savas karjeras plānošanai nevis epizodiski, bet caurviju un veselumā, izmantojot izglītības procesa un programmas līdzekļus.

Karjeras izglītības uzdevumi:

1. Palīdzēt skolēniem pilnveidot sevi:

- izprast sevi un novērtēt savas stiprās un vājās puses,
- izveidot elastīgu skatījumu uz dzīvi un reālistiskas gaidas attiecībā uz savu karjeru,

- attīstīt prasmes un attieksmes, kas palīdzēs veidot karjeru, piemēram, pašapziņa, pašpaļāvība, spēja “sevi pasniegt”, prasme prezentēt savu veikumu, mērķu izvirzīšana un darbības plānošana mācību un personīgajā dzīvē,

- analizēt savu personīgo pieredzi, intereses, dotumus, iemaņas un spējas, vērtības, mērķus, personīgās īpašības, sasniegumus.

2. Motivēt un palīdzēt izpētīt dažādas karjeras iespējas:

- izprast izmaiņas sabiedrībā un kā tās ietekmē karjeru attīstību,
- izpētīt dažādas karjeras un iespējas to veidošanai,
- izpētīt un izvērtēt darba tirgu, nodarbinātības un profesiju, izglītības un apmācības iespēju attīstības tendences,
- salīdzināt un samērot personīgos sasniegumus un īpašības ar tiem sasniegumiem un īpašībām, kas ir nepieciešamas konkrētai tālākai karjerai/mācībām/studijām,
- piedalīties darba izmēģinājumos,
- uzzināt, kur un kā iegūt vajadzīgo informāciju, resursus un palīdzību,
- gatavoties pārejai no mācībām uz darba dzīvi vai uz tālākām mācībām/citu darbu,
- izpētīt un pārdomāt savas personīgās un sabiedrības vērtības, uzzināt, kādas prasības izvirza darba devēji, kādas prasmes un personīgās īpašības palīdz noturēties darba tirgū.

3. Palīdzēt plānot un vadīt savu karjeru:

- apgūt karjeras vadības prasmes,
- noteikt savas attīstības vajadzības,
- pilnveidot savas zināšanas un prasmes,
- apzināties informācijas ieguves un konsultēšanas iespējas,
- veidot savu personīgās karjeras plānu,
- attīstīt pieņemto personīgo lēmumu plānu īstenošanas prasmes,
- veidot izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību.

Karjeras izglītības īstenošanas pamatprincipi:

- Karjeras izglītība ir izglītības sastāvdaļa.
- Karjeras izglītība ir visas izglītības iestādes atbildība.
- Ievērotas vecumgrupu intereses un vajadzības.
- Mērķi - objektīvi un sasniedzami; pasākumi - īstenojami.
- Pasākumi ir orientēti uz zināšanu un prasmju apguvi.

KARJERAS IZGLĪTĪBAS PLĀNOŠANA

Lai skolēnus sagatavotu efektīvai pārejai no skolas uz pieaugušo darba dzīvi, skolai ir jānodrošina skolēniem daudzveidīga mācīšanās pieredze.

Karjeras izglītības programmas sastāvdaļas:

1. Sevis izzināšanas aktivitātes, kurās skolēni:

- identificē savas personīgās īpašības (fiziskās, intelektuālās, emocionālās iezīmes, prasmes, intereses un vērtības),
- izpēta personīgo īpašību un nepieciešamo prasmju samērotību, lai gūtu panākumus dažādās dzīves un darba situācijās,
- izvērtē stratēģijas un apstākļus, kas ietekmē viņu mācīšanos dažādās dzīves un darba situācijās. Iespēju apzināšanās aktivitātes iesaista skolēnus darba pasaules izpētē un iepazīšanā.

2. Aktivitātes var ietvert:

- dažādas darba vides iepazīšanu un pētīšanu,
- dažādu profesiju un izglītības un apmācības iespēju izpēti,

- darba pasaules vēsturisko un plānoto izmaiņu analīzi.

3. Lēmumu pieņemšana ir saistīta ar mācīšanos, kā pieņemt lēmumus, lai plānotu un vadītu savu karjeru.

Skolēni iesaistās aktivitātēs, kas palīdz:

- izpētīt, kā citi cilvēki pieņem lēmumus, un saprast, kas var ietekmēt lēmuma pieņemšanu,
- identificēt atbilstošus lēmuma pieņemšanas stilus un stratēģijas,
- ģenerēt dažādas ar karjeru saistītas izvēles.

Pieņemt lēmumu par karjeras izvēli nenozīmē tikai piemērot individu noteiktai profesijai. 4. Lēmuma pieņemšanu ietekmē dažādi faktori, kuri ir jāņem vērā:

- individuālās iezīmes (veselība, vērtības, intereses, prasmes, vecums, zināšanas u.c.),
- sociālais konteksts (ģimene, vienaudži, sabiedrības grupas, sociāli - ekonomiskais statuss u.c.),
- vides konteksts (politiskie uzskati, izglītības iestādes, ģeogrāfiskais izvietojums, darba tirgus u.c.),
- citi faktori (laika perspektīvas, izdevība, izmaiņas laika gaitā u.c.).

Sagatavošanās pārmaiņām un pārejai attiecas uz tādas izpratnes un prasmju veidošanu, kādas skolēnam ir nepieciešamas, lai tiktu galā ar jaunām situācijām, gan vēlamām, gan nevēlamām.

Šādas aktivitātes palīdz:

- noteikt dažādas plānotas un neplānotas dzīves/darba pārmaiņas un pārejas periodus, ar kādiem ir jāsastopas dzīves laikā,
- jāizzina, jāizpētī, kā cilvēki reaģē uz izmaiņām,
- jāattīsta prasmes, lai efektīvi pārvarētu dažādas plānotas un neplānotas pārmaiņas, piemēram, problēmu risināšana, atbalsta tīkla identificēšanu un izmantošana.

Karjeras izglītības programmas mērķi un uzdevumi :

1. Karjeras izglītības mērķi realizē, organizējot izglītības saturu un izglītības apguves procesu, atbilstoši aktuālajiem nozari organizējošiem normatīvajiem aktiem, integrējot specifiskus mērķus:

- nodrošināt izglītojamam pašizpēti, karjeras izpēti un karjeras plānošanai un vadīšanai nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi;
- radīt pamatu savlaicīgu, apzinātu un ar iespējām sabalansētu personīgo lēmumu pieņemšanai par turpmāko izglītību.

2. Karjeras izglītības uzdevumi:

2.1. nodrošināt katram izglītojamam pašnovērtēšanas metožu apguves iespējas;

2.2. palīdzēt izmantot zināšanas par sevi, lai izprastu savas spējas, stiprās puses, intereses, prasmes un talantus, pieņemtu lēmumus, noteiktu mērķus;

2.3. veidot izglītojamā interesi par karjeru, iepazīstinot ar darba pasaules un ar to saistīto izglītību daudzveidību;

2.4. nodrošināt katram izglītojamam iespēju apgūt mācīšanās prasmes, informācijas tehnoloģiju un citu informācijas avotu izmantošanas pamatiemaņas;

2.5. palīdzēt katram izglītojamam pieņemt apzinātu lēmumu par turpmāko izglītību un ar to saistīto iespējamo karjeru;

2.6. nodrošināt iespēju gūt darbības pieredzi;

2.7. izkopt sadarbības, saskarsmes, prezentācijas prasmes, cieņu pret daudzveidību;

2.8. veidot izglītojamajos izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību.

3. Karjeras izglītības saturs.

Karjeras izglītības programmas apguves organizācijas pamatnosacījums ir īstenot karjeras izglītību tā, lai izglītojamais iegūtu gan zināšanas konkrētā izglītības jomā (pašizpēte, karjeras izpēte, karjeras plānošana un vadība) un formā (mācību priekšmetu stunda, klases stunda, konsultācijas, ārpusstundu pasākumi), gan universālas, vispārējas prasmes, saistītas ar darbības pieredzi, kas palīdzētu rīkoties gan iepriekš zināmās, gan jaunās dzīves situācijās.

4. Katra karjeras izglītības joma — pašizpēte, karjeras izpēte un karjeras vadība — ietver vairāku mācību priekšmetu un audzināšanas darba saturu, tā pilnveides virzienu integrācijas aspektā.

5. Karjeras izglītībā sasniedzamo spēju un prasmju attīstību atspoguļo galvenie izglītošanas aspekti (Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu):

5.1. pašizpaušmes un radošais aspekts: radošās darbības pieredze, pastāvīga iespēja meklēt un atrast risinājumu praktiskām problēmām, atklāt kopsakarības;

5.2. analītiski kritiskais aspekts: intelektuālās darbības pieredze — patstāvīga, loģiska, motivēta, kritiska un produktīva domāšana; prasme pamatot savu viedokli pagātnes, tagadnes un nākotnes saiknes kontekstā; 5.3. morālais un estētiskais aspekts: izpratne par morāles jēdzieniem cilvēku savstarpējā saskarsmē, par cilvēka tiesībām uz vienlīdzību;

5.4. sadarbības aspekts: prasme sadarboties, strādāt komandā, uz klausīt un respektēt dažādus viedokļus, pieņemt lēmumus un uzņemties atbildību par to īstenošanu, atbildīgi rīkoties konfliktsituācijās, rūpēties par savu un līdzcilvēku drošību un meklēt palīdzību atbilstošās institūcijās un dienestos;

5.5. saziņas aspekts: praktiska pieredze valodas lietošanā; prasme sazināties vairākās valodās (rakstīt, runāt, lasīt), prasme publiski uzstāties, izteikt un pamatot savu viedokli, prezentācijas prasmes;

5.6. mācīšanās un praktiskās darbības aspekts: prasme patstāvīgi plānot, organizēt un īstenot mācīšanos; dažādu zināšanu un prasmju lietošana praktiskajā darbībā; prasme mācību procesā izmantot dažādu veidu informāciju, konsultēties, atrast palīdzību; prasme izmantot modernās tehnoloģijas;

5.7. matemātiskais aspekts: matemātikas izmantošana praktiskajā dzīvē (budžeta plānošana, izglītības izmaksu aprēķināšana, salīdzināšana u.c.).

6. Katrs aspekts tiek īstenots visās karjeras izglītības jomās, taču ne vienādā mērā.

7. Pamatjoma “Pašizpēte” ietver šādas saturiskas tēmas:

7.1. mana identitāte, paštēls, mana rakstura īpašības;

7.2. manas intereses, hobiji, spējas, brīvais laiks;

7.3. mana ģimene, tās loma, tradīcijas;

7.4. sevis iepazīšanas un izpētes veidi, to sasaiste ar iecerēto profesiju, pašnovērtēšana;

7.5. attieksmes un vērtības;

7.6. prasme sadarboties, risināt konfliktus;

7.7. mana veselība un nākotnes nodomi;

7.8. mācīšanās prasmes, mācību sasniegumi, to saistība ar nākotnes nodomu īstenošanu;

7.9. pašaudzināšana.

8. Pamatjoma “Karjeras izpēte” ietver šādas saturiskas tēmas:

8.1. darba nozīme cilvēka dzīvē;

8.2. populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, profesiju daudzveidība, to tipi;

8.3. manu vecāku darba dzīve;

- 8.4. informācijas avoti un izglītības pasaules pētīšana;
- 8.5. profesionālā kvalifikācija un tās ieguve;
- 8.6. darba tirgus un nodarbinātība;
- 8.7. sociālā vide un nodarbinātība;
- 8.8. izglītības veidi un līmeņi, dažādas izglītības iestādes;
- 8.9. darba likumdošana, darba drošība;
- 8.10. pašnodarbinātība.

9. Pamatjoma “Karjeras plānošana un vadība” ietver šādas saturiskas tēmas:

- 9.1. lēmumu pieņemšanas paņēmieni karjeras plānošanai;
- 9.2. lēmuma pieņemšana par karjeru. Dažādu faktoru ietekme (ģimene, skola, draugi, sabiedrība u.c.);
- 9.3. dažādu karjeru pozitīvie un negatīvie aspekti;
- 9.4. kad viss nenorit tā, kā plānots;
- 9.5. mani nākotnes mērķi un to sasniegšanas plāns (īstermiņa in ilgtermiņa plānošana);
- 9.6. pārmaiņas manā dzīvē;
- 9.7. komandas darba pieredze;
- 9.8. praktisko iemaņu gūšana dažādās profesijās;
- 9.9. sevis prezentēšana.

10. Karjeras izglītības programmas īstenošanas plāns. Karjeras izglītība tiek īstenota, izmantojot dažādas darba organizācijas formas — mācību priekšmetu stundas, klases stundas, individuālās nodarbības, interešu izglītību, dažādus ārpusstundu pasākumus u.c.

11. Karjeras izglītības vērtēšana. Skolēnu sasniegumi karjeras izglītībā tiek vērtēti bezatzīmju vērtēšanas sistēmā, īsi rakstiski vai mutiski raksturojot skolēnu mācību darbību, darba stilu, attieksmi un izaugsmes dinamiku šādu zināšanu, prasmju, iemaņu (kompetenču) apguvē un izmantojot pašvērtējumu:

11.1. pašizpētē:

- 11.1.1. skolēns apgūst un izmanto zināšanas par sevi, savu ģimeni, lai izprastu savas spējas, dotumus, stiprās puses, intereses, prasmes, kā tos redz pats un citi;
- 11.1.2. skolēns demonstrē pozitīvas starppersonu prasmes un cieņu pret daudzveidīgo, lai veicinātu savas karjeras attīstību;
- 11.1.3. skolēns atzīst, ka izaugsme un pārmaiņas ir karjeras attīstības neatņemama sastāvdaļa;
- 11.1.4. skolēns spēj noteikt svarīgākos faktorus, kas ietekmē viņa attieksmi pret mācībām, darbu, vērtībām, rīcību un izturēšanos;
- 11.1.5. skolēns izmanto zināšanas par sevi, lai pieņemtu lēmumus un noteiktu mērķus;

11.2. karjeras izpētē:

- 11.2.1. skolēns spēj izskaidrot terminu “karjera” tā plašākajā nozīmē; 11.2.2. skolēns spēj vispārīgi aprakstīt, kas ir darba tirgus un kādas ir izglītības un profesionālās apmācības iespējas dažādās izglītības iestādēs; 11.2.3. skolēns spēj atrast atbilstošus informācijas avotus par karjeras iespējām, sameklēt, analizēt un izmantot informāciju par dažādām karjeras iespējām;
- 11.2.4. skolēns zina, ka personīgās veselības stāvoklis varētu būt šķērslis dažu profesiju izvēlē;
- 11.2.5. skolēns spēj izmantot zināšanas par darba pasauli un ārpusklases pasākumos gūto pieredzi, lai paplašinātu savas karjeras iespējas;
- 11.2.6. skolēns spēj formulēt savas izglītības iespējas pēc pamatizglītības iegūšanas;

11.3. karjeras plānošanā un vadīšanā:

- 11.3.1. skolēns prot izvēlēties un izmantot atbilstošas lēmumu pieņemšanas metodes;

- 11.3.2. skolēns prot salīdzināt dažādas iespējas, kā kritērijus izmantojot gan personisko pieredzi, gan informāciju no dažādiem avotiem;
- 11.3.3. skolēns spēj izvērtēt ar finansēm saistītos faktorus;
- 11.3.4. skolēns prot reāli plānot savu darbību un nenovirzīties no sava mērķa;
- 11.3.5. skolēns zina, kādas ir prasības un kas jādara, iestājoties izvēlētajā izglītības iestādē;
- 11.3.6. skolēns izprot savas un potenciālā darba ņēmēja tiesības;
- 11.3.7. skolēns prot sazināties un sadarboties ar citiem cilvēkiem dažādās dzīves situācijās;
- 11.3.8. skolēns prot apkopot, uzturēt un izmantot savu personīgo un citu nepieciešamo informāciju, stājoties citā izglītības iestādē vai darbā, kā arī to mutiski un rakstiski prezentēt.

12. Karjeras izglītības programmas īstenošanas plāns. Karjeras izglītība tiek īstenota, izmantojot dažādas darba organizācijas formas -mācību priekšmetu stundas, klases stundas, individuālās nodarbības, dažādus ārpusstundu pasākumus u.c.

Klases audzināšanas stundas

1. klase

Mērķis:

1. Palīdzēt 1.kl. skolēniem apzināties mācīšanās nepieciešamību, lai nākotnē iegūtu profesiju;
2. Radīt priekšstatu par profesiju daudzveidību

Iekļaujamās tēmas	Uzdevumi	Metodes un paņēmieni	Paredzamais rezultāts
1. Vecāku profesijas. 2. Par ko gribu kļūt. 3. Darbs un profesija 4. Prasme strādāt komandā	• Iepazīstināt skolēnus ar vecāku profesijām • Sniegt priekšstatu par zināšanu un prasmju nepieciešamību, lai iegūtu izvēlēto profesiju	• Teksta lasīšana un pārrunas • Vecāku intervēšana • Zīmējumu prezentācija un albuma veidošana • Aplikēšana — Par ko es gribu kļūt • Darba lapas • IT izmantošana izglītošanas procesā	• Ir priekšstats par dažādām profesijām • Mācās pārdomāt savas intereses un novērtēt savas spējas • Saprot, ka darbs ir nozīmīgs sabiedrības un cilvēka dzīvē • Zina, par ko strādā viņa vecāki un citi ģimenes locekļi. • Izprot saistību starp darbu un profesijām • Prot iesaistīties komandas darbā ar saviem vienaudžiem

2. klase

Mērķis:

1. Palīdzēt 2.kl. skolēniem tuvāk iepazīties ar savu pilsētu un tās profesionālās darbības veidiem;
2. Mācīt bērnus taupīgi rīkoties ar naudu un citiem resursiem.

Iekļaujamās tēmas	Uzdevumi	Metodes un paņēmieni	Paredzamais rezultāts
1. Iespējamās darba vietas Rīgā. 2. Darbs un nopelnītā nauda – dzīvošanas avots. 3. Projektu darbs	• Iepazīstināt skolēnus ar pilsētas iestādēm. • Radīt priekšstatu par to, kādām vajadzībām cilvēki tērē naudu. • Veicināt izpratni par materiālo vērtību, lietderīgu	• Teksta lasīšana un pārrunas. • Vecāku iztaujāšana. • Apaļais galds ar vecāku līdzdalību. • Ekskursija uz iestādēm.	• Ir priekšstats par pilsētas iestādēm. • Zina, kādām vajadzībām cilvēki tērē naudu. • Ir saprašana par materiālo vērtību lietderīgu izmantošanu un taupību ikdienas dzīvē

	izmantošanu un taupību ikdienas dzīvē.	IT izmantošana izglītošanas procesā	Prot strādāt grupās un pāros.
--	--	---	---

3. klase

Mērķi:

1. Palīdzēt 3.kl. skolēniem saskatīt un novērtēt uzņēmējdarbības nepieciešamību, iespēju piedalīties tajā
2. Attīstīt prasmi rīkoties ar naudu.

Iekļaujamās tēmas	Uzdevumi	Metodes un paņēmieni	Paredzamais rezultāts
1.Ienākumi un izdevumi ģimenē. 2."Centus nekrāsi, pie eiro netiksi!". 3. Mūsu pilsētas uzņēmumi	- Veidot priekšstatu par naudas lomu cilvēka dzīvē. - Radīt izpratni par ģimenes budžetu un iespējām tā taupīšanā. - Mācīt būt taupīgam. - Iesaistīt aktivitātēs, kas saistītās ar karjeras izglītību	- Teksta lasīšana un pārrunas. - Vecāku intervēšana. - Darba lapas aizpildīšana - Lomu spēles - Prāta vētra *IT izmantošana izglītošanas procesā	- Ir priekšstats par ienākumu un izdevumu plānošanu. - Zina, kādām vajadzībām cilvēki tērē naudu. - Mācās būt taupīgi ikdienas dzīvē. - Ir priekšstats par naudas lomu cilvēka dzīvē - Zina nosaukt profesijas, - kuras var novērot savā apkārtnē(pilsētā) un izprot to nozīmību vietējās sabiedrības dzīvē.

4. klase

Mērķi:

1. Mācīt 4.kl. skolēnus izvirzīt savas darbības mērķus un izvērtēt to sasniegšanas procesu.
2. Mācīt saistīt savas darbības ar dzīves mērķiem.
3. Attīstīt ekonomiskās prasmes.

Iekļaujamās tēmas	Uzdevumi	Metodes un paņēmieni	Paredzamais rezultāts
1.Ģimenes budžets, tā veidošanās. Pabalsti. 2.Manas nākotnes profesijas iespējas. 3.Intereses un spējas.	- Dot iespēju noskaidrot ģimenes budžeta avotu. - Izpētīt, kādas prasmes nepieciešamas, lai varētu strādāt profesijā. - Mācīt būt taupīgam - Pakāpeniski attīstīt ekonomiskās prasmes.	- Teksta lasīšana un pārrunas. - Vecāku intervēšana. - Darba lapas aizpildīšana - Lomu spēles - Prāta vētra *IT izmantošana izglītošanas procesā	- Ir priekšstats par ģimenes budžeta avotiem - Apzinās savu spēju un īpašību iespējamo saikni ar nākotnes nodomiem - Mācās būt taupīgam ikdienas dzīvē - Zina par naudas lomu cilvēka dzīvē - Risina elementārus ekonomiskos uzdevumus

5. klase

Mērķi:

1. Sagatavot skolēnus apzinātai profesijas izvēlei un izglītības iegūšanai.
2. Sniegt ziņas par personības psihofizioloģiskām īpatnībām.
3. Sniegt informāciju pedagogiem par temperamenta un skolēnu interešu īpatnībām.

4. Attīstīt izglītojamo ekonomiskās prasmes.

Iekļaujamās tēmas	Uzdevumi	Metodes un paņēmieni	Paredzamais rezultāts
• Mans temperaments un rakstura īpatnības. • Manas nākotnes profesijas iespējas. • Darbs un no pelnītā nauda – dzīvošanas avots.	• Sniegt skolēniem informāciju par profesijām, kas ir nepieciešamas mūsdienu sabiedrībā. • Sniegt ziņas par personības psihofizioloģiskām īpatnībām. • Paust, argumentēt un aizstāvēt savu viedokli.	• Saruna par temperamenta tipiem. • Tests temperamenta noteikšanai (skolēnu izpēte). • Grupas darbs. • *IT izmantošana izglītošanas procesā.	• Skolēni ir informēti par sava rakstura īpatnībām un temperamentu • Apzinās savu spēju un īpašību iespējamo saikni ar nākotnes nodomiem. • Zina, kādām vajadzībām cilvēki tērē naudu. • Ir saprašana par materiālo vērtību, lietderīgu izmantošanu un taupīšanu ikdienas dzīvē.

6. klase

Mērķis: Mācīšanās prasmju attīstīšana un personīgo īpašību pilnveidošana.

Iekļaujamās tēmas	Uzdevumi	Metodes un paņēmieni	Paredzamais rezultāts
• Attīsti prasmi mācīties! • Atbildīgs cilvēks – tas ir... • Mana uzvedība un attieksme pret dažādām dzīves situācijām	• Paaugstināt mācību motivāciju. • Apgūt mācību darba organizēšanas prasmes. • Noskaidrot, kas ir atbildība un kā var to attīstīt. • Veidot savas un citu uzvedības izvērtēšanas prasmes dažādās dzīves situācijās.	• Anketēšana - Mācību intereses • Diskusija - No kā ir atkarīga Tavas sekmes? • Diskusija - Stunda –lekcija • Tests —Vajadzība pēc panākumiem • IT izmantošana izglītošanas procesā.	• Skolēnos paaugstinās interese par mācībām, sekmju līmeņa uzlabošanās. • Skolēns patstāvīgi prot pieņemt lēmumus un apzināti tos izpilda. • Prot uzvesties atbilstoši uzvedības normām. • Izprot komunikācijas un komandas darba nepieciešamību.

Karjeras izglītības vērtēšana

Karjeras izglītībā sasniedzamās prasmes 1. –6. klasē

Beidzot 6. klasi, skolēns:

- ir iepazinies ar dažādām profesijām;
- izprot dažādo profesiju lomu sabiedrības dzīvē;
- izprot saikni starp zināšanām, izglītību, profesijām un nodarbinātību;
- mēģina izzināt savas personīgās intereses un spējas; izprot komunikācijas un komandas darba nepieciešamību.

Sevis iepazīšanā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes:

- Skolēns spēj analizēt un izvērtēt savus sasniegumus, personiskās īpašības, spējas un iemaņas.
- Skolēns prot izmantot pašanalīzes rezultātus savu attīstības vajadzību noteikšanai un sava pozitīvā paštēla veidošanai.
- Skolēns spēj noteikt savas attīstības mērķus.
- Skolēns spēj atšķirt stereotipus un sagrozītus, realitātei neatbilstošus cilvēku un profesiju aprakstus.

- Skolēnam ir izveidojušās noteiktas attieksmes pret dzīves pamatvērtībām, prasmes mācīties un izpratne par darbu, tajā skaitā arī komandas darbu, nozīmi.
- Darba pasaules izzināšanā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes:
- Skolēns izprot, ka darba dzīve nav tikai iešana uz darbu un naudas pelnīšana; saprot, ka darba dzīvei ir daudzi svarīgi aspekti.
 - Skolēns spēj aprakstīt, kādas izmaiņas ir notikušas darba pasaulē (raksturot izmaiņas darba pasaulē).
 - Skolēns zina dažādus avotus, kur meklēt informāciju par izglītības iespējām un darba tirgu; zina, kur meklēt karjeras konsultantu palīdzību; ir spējīgs izmantot informācijas avotus.
 - Skolēns spēj izveidot profesiju grupas pēc to pazīmēm.
 - Skolēns apzinās savas iespējas. Lēmumu pieņemšanā, plānošanā un tālākā rīcībā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes
 - Skolēns spēj izmantot vienkāršus lēmumu pieņemšanas paņēmienus.
 - Skolēns prot sameklēt un izmantot palīdzību personīgu lēmumu pieņemšanā.
 - Skolēns spēj izprast ilgtermiņa plānošanas nozīmi un ietekmi savas karjeras iespēju un ar to saistīto lēmumu pieņemšanas kontekstā.
 - Skolēns spēj apsvērt dažādas iespējas un, ja nepieciešams, spēj korigēt vai mainīt savus plānus.
 - Skolēns izprot, ko nozīmē —tikt galā|| mainīgajā pasaulē un kā tas ir attiecināms uz ilgtermiņa karjeras plānošanu.
 - Skolēns spēj (daļēji) uzņemties atbildību par savas personības attīstību.
 - Skolēns spēj analizēt pārmaiņas, kas notikušas viņa dzīvē pēdējā laikā.

Karjeras izglītības īstenošanai ieteicamie informācijas avoti.

Normens Amundsons „Esība un darbība karjeras konsultēšanā”, 2016

Inta Lemešonoka „Kompetenču pieeja karjeras izglītībā skolā”, 2018

<https://www.skola2030.lv/lv/macibu-saturs/merki-skolenam/caurviju-prasmes>

https://viaa.gov.lv/library/files/original/Amundsen_book_FINAL.pdf

https://viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/lat_karjeras_atbalsts/karjeras_atbalsts_jaunami/

https://viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/lat_karjeras_atbalsts/info_mater/

Rīgā 2022.gada 1.septembrī

Sagatavoja

Pedagogs karjeras konsultants

Iveta Anševica